

LBDIS

We know
books

Redactare: Cosmin Perta
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Laurențiu Midvichi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PADURA, LEONARDO

Măști / Leonardo Padura ; trad. din lb. spaniolă și note de
Marin Mălaicu-Hondari. - Pitești : Paralela 45, 2021
ISBN 978-973-47-3339-2
I. Mălaicu-Hondari, Marin
821.134.2

Máscaras
Leonardo Padura

© Leonardo Padura, 1997

Published by agreement with Tusquets Editores, S.A., Barcelona, Spain,
and Agenția Literară Livia Stoia.

Copyright © Editura Paralela 45, 2021
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar
conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparalela45.ro

LEONARDO PADURA Măști

Traducere din limba spaniolă și note de
Marin Mălaicu-Hondari

Editura Paralela 45

Căldura invadează totul, ca o molimă. Căldura cade ca un vâl de mătase roșie, organic, compact, învăluind trupurile, copacii, lucrurile, pentru a le injecta otrava neagră a disperării și cea mai sigură și lentă moarte. E o condamnare fără recurs, fără circumstanțe atenuante, părând gata să devasteze întregul univers vizibil, chiar dacă vortexul ei fatal trebuie să fi căzut asupra orașului eretic, asupra zonei pedepsite. E calvarul căinilor vagabonzi, plini de râie, lipsiți de orice mângâiere, căutând o fântână în deșert; calvarul bătrânilor care târâie bastoane mai obosite decât propriile picioare, înaintând prin arșiță în lupta lor zilnică pentru subzistență; calvarul copacilor, cândva maiestuoși, acum pleoștiți de temperatura în ascensiune; al prafului încremenit de pe trotuare, jinduind după o ploaie care nu mai vine sau după rafale de vânt milostive, capabile să-i schimbe destinul înmărmurit și să-l transforme în țărână, sau în nori abrazivi, sau în furtună, ori într-un cataclism. Vîpia strivește totul, asuprește lumea, macină ce mai poate fi salvat și stârnește numai furia, ranchiuna, invidia, ura cea mai cumplită, de parcă ar avea de gând să aducă sfârșitul vremurilor, al istoriei, al omenirii și memoriei... Cum naiba poate fi atât de cald, a murmurat în timp ce-și dădea jos ochelarii negri pentru a-și șterge transpirația prafoasă de pe față, după care a scuipat pe stradă o salivă groasă, care s-a rostogolit în praful însetat.

Locotenentul Mario Conde, cu ochii usturându-l de la transpirație, s-a uitat la cer, implorând apariția unui nor binefăcător. Atunci a auzit chiotele de bucurie. Străbăteau aerul, trădând o adevărată hărmălaie, un cor ajuns la nenumărate repetiții, care s-a extins ca și cum ar fi țâșnit din pământ și s-ar fi deplasat în ciuda căldurii după-amiezii, acoperind pentru o clipă zgomotul autoturismelor și camioanelor care treceau pe Calzada, și apoi s-a lipit cu desfrânare de memoria lui Conde. Dar i-a văzut numai când a ajuns la colț: în timp ce unii sărbătoreau, bătându-se prietenește pe spate și țipând veseli, ceilalți se certau, țipând și ei, cu fețe supărate, învinuindu-se tacit pentru exact același motiv care-i făcea pe ceilalți atât de fericiți: ăștia au pierdut și ăia au câștigat, a concluzionat el rapid, după ce s-a oprit ca să-i privească. Erau băieți cu vârste între doisprezece și șaisprezece ani, de toate culorile și de toate aspectele, iar Conde și-a zis că dacă cineva asemenea lui, cu douăzeci de ani în urmă, auzind o hărmălaie similară s-ar fi oprit la același colț din cartier, ar fi văzut exact ce vedea el acum: băieți de toate culorile și de toate aspectele, numai că ăla, cel care se certa sau se bucura cel mai tare, cu siguranță ar fi fost Condesito, nepotul lui Rufino Conde. Brusc, aveai iluzia că acolo timpul nu exista, pentru că în acea intersecție se juca baseball încă de atunci, chiar dacă uneori mai apărea, premeditat, trădătoare, câte o minge de fotbal sau un coș de baschet, prins de stâlpul de curent. Dar în scurt timp, baseball-ul – cu bâta, cu mâna, la patru colțuri, la cele trei *rolling-un-fly* sau la perete – își reocupa, fără prea multe controverse, supremația asupra acelor mode trecătoare: baseball-ul îi contagiase, ca o pasiune cronică, iar Conde și prietenii săi suferiseră violent.

În ciuda căldurii, după-amiezile de august fuseseră mereu cele mai bune pentru a juca baseball în intersecție. Perioada vacanței făcea ca toată lumea din cartier să stea acasă încontinuu, fără nimic mai bun de făcut, iar soarele nebun al verii permitea ca jocul să se prelungească până după opt seara, dacă se juca o

partidă care să merite așa ceva. E drept, totuși, că în ultimul timp Conde văzuse puține partide de baseball jucate în intersecție. Băieții păreau să prefere alte distracții, mai puțin oboșitoare și urât mirositoare decât aceea în care trebuia să alergi, să lovești și să strigi ore în șir, în bătaia soarelui arzător, și s-a trezit întrebându-se ce-or fi făcând tinerii de acum în lungile după-amiezi de august. Ei nu: ei mereu jucau baseball, își aminti el, apoi își mai aminti și că puțini dintre ei se mai găseau în cartier: unii intrau și ieșeau din pușcărie, condamnați pentru delictе mai mici sau mai grave, iar alții se mutaseră în locuri atât de diferite precum Alamar, Hialeah, Santiago de las Vegas, Union City, Cojimar sau Stockholm, ba chiar unul dintre ei își ocupase locul de veci în cimitirul Colón: sărmanul Marquitos. De asta, chiar dacă încă ar mai fi vrut și ar mai fi avut putere și rezistență în picioare și în brațe, cei de atunci n-ar mai reuși să organizeze un meci, acolo, la intersecție, pentru că viața distrusese acea posibilitate, ca pe atâtea altele.

După ce cearta și bucuria au luat sfârșit, băieții s-au hotărât să înceapă un alt meci, iar cei doi lideri incontestabili ai grupului au început să aleagă jucători pentru fiecare echipă, redistribuind forțele, pentru a continua lupta în condiții mai echitabile. Și atunci i-a venit o idee lui Conde: o să-i roage să-l lase și pe el să joace. Cele opt ore de muncă în biroul de informații de la sediul central al poliției îl răpuseseră, dar era abia șase seara și, deocamdată, prefera să nu se întoarcă la căldura singuratică de acasă. Tot ce putea face mai bun era să joace o partidă de baseball. Dacă o să-l primească.

S-a apropiat de ei, erau adunați în jurul locului ales pentru *home-plate*, și l-a chemat pe fiul negrului Felicio. Felicio a fost unul dintre cei care juca mereu cu el și, după timpul scurs de când nu-l mai văzuse, Conde bănuia că era din nou la închisoare. Băiatul era la fel de negru ca taică-su și moștenise și mirosul acela de transpirație, aspru și amar, pe care Conde îl știa din

memorie, pentru că se impregna cu el ori de câte ori umbla cu Feliciano.

— Rubén, i-a zis negrișorului care-l privea mirat, crezi c-aș putea juca și eu cu voi?

Băiatul a continuat să se uite la el ca și cum nu l-ar fi înțeles, după care și-a mutat privirea spre prietenii săi. Conde s-a gândit că n-ar strica o explicație.

— E mult de când nu am mai jucat, și am chef să prind niște mingi...

Rubén s-a dus lângă ceilalți jucători, pentru ca greutatea deciziei să nu apese doar pe umerii lui. În țara asta e mai bine să te sfătuiești pentru orice, s-a gândit Conde în așteptarea verdictului. Părerile păreau împărțite și acordul a durat neașteptat de mult.

— Bine, a zis Rubén într-un sfârșit, făcând pe mijlocitorul, dar nici el și nici ceilalți nu păreau mulțumiți de decizie.

În timp ce formau cele două echipe, Conde și-a dat jos cămașa și și-a îndoit de două ori manșetele pantalonilor. Noroc că în acea zi mersese la muncă fără pistol. Și-a așezat cămașa pe zidul casei unde trăise galicianul Enrique – mort și el de zece, douăzeci?, o mie de ani? – și apoi i s-a spus că era în echipa lui Rubén și că va fi jucător de câmp. Dar, văzându-se înconjurat de băieți, cu toții fără cămașă ca și el, Conde a realizat cât de absurd și de forțat părea totul: simțea pe piele privirile batjocuritoare ale tinerilor și s-a gândit că probabil îl priveau așa cum l-ar privi un trib îndepărtat pe primul misionar sosit printre ei; era un străin, folosea alte cuvinte și avea alte obiceiuri, și nu avea să-i fie ușor să se integreze acelei frății, care nici nu-l chemase, nici nu-l voia, nici nu-l putea înțelege. În plus, era aproape sigur că toți băieții aceia știau despre el că e polițist și, respectând etica ancestrală a cartierului, nu le convenea să fie văzuți în asemenea situație cu Conde, oricât de prieten ar fi fost acesta cu

părinții sau frații lor mai mari. Da, anumite lucruri rămăseseră neschimbate acolo, în intersecție.

În timp ce jucătorii din echipa lui își ocupau pozițiile, Conde și-a luat cămașa și s-a dus la Rubén. A vrut să-și treacă brațul pe după umărul lui, dar s-a oprit văzând pelicula de sudoare care acoperea pielea tânărului.

— Scuze, Rubén, a zis, dar mi-am amintit că urmează să mă sune la telefon. Jucăm altă dată.

A luat-o spre Calzada, simțind cum soarele roșu, nemilos, situat acum la înălțimea ochilor lui, îi ardea trupul și sufletul. Deasupra capului său a văzut monumentul cu spada în flăcări care-i indica ieșirea ireversibilă din acel paradis pierdut pentru totdeauna, care fusese al său, dar nu mai era și nici nu avea să mai fie. Dacă intersecția aceea nu-i mai aparținea, atunci ce-i mai rămăsese? Senzația dureroasă că era un străin, un pripășit, un diferit l-a cuprins cu atâta putere încât Conde a trebuit să se stăpânească și să apeleze la ultimele rămășițe de mândrie pentru a nu o lua la fugă. Și abia atunci, înțelegând ce însemna să alergi în căldura aceea la intersecție, și-a dat seama de motivul pentru care nu voiseră să-l primească în joc: Cum de nu mi-am dat seama, nemernicii ăia joacă pe bani...

— Ce-i cu tine, nebunule?

— Nu știu, cred că-s obosit.

— Ce căldură, nu?

— A naibii.

— Ai o față de cur.

— Bănuiesc, a admis Conde, tușind și apoi scuipând pe fereastră în curtea interioară a casei.

Din scaunul său cu rotile, Slabu' Carlos l-a privit atent și a dat din umeri. Știa că atunci când prietenul său se comporta așa, cel mai bine era să-l ignore. Susținuse întotdeauna că Mario

Conde era un ins care suferea ca dracu', care nu uita nimic nici odata, un masochist, un ipohondru dovedit si individul cel mai greu de consolat din toata lumea, numai ca in acea zi nu pareea sa aiba chef sa-si bata capul cu atacul de melancolie acuta de care suferea prietenul sau.

— Vrei sa pui muzica? l-a intrebat.

— Tu vrei?

— Am zis si eu asa. Ca sa facem ceva, nu?

Conde s-a dus la lungul sir de casete care ocupa partea de sus a rafturilor. Si-a trecut privirea peste titluri si trupe, fara sa se mai mire de eclecticul gust muzical al lui Slabu'.

— Ce-ai vrea sa asculti? Beatles? Chicago? Formula V? Los Pases? Creedence?

— Bagă un Creedence, a spus el pentru ca amandurora le placea vocea puternica a lui Tom Fogerty si chitările salbatice de la Creedence Clearwater Revival.

— Asta e cea mai buna versiune de la *Proud Mary*.

— Asta-i clar.

— Cantă de parcă ar fi negru, sau nu: cantă de parcă ar fi Dumnezeu, futu-i.

— Da, futu-i, a zis Slabu' si s-au trezit privindu-se in ochi; simtiseră in același timp certitudinea acuta a fericitei repetări pe care o trăiau.

Același dialog, cu exact aceleași cuvinte, il mai spusera, de multe ori, in cei aproape douazeci de ani de prietenie, si intotdeauna in camera lui Slabu', iar de fiecare data când dialogul acesta avea loc le dădea senzația că pătrund in împărăția fermecată a timpului ciclic si perpetuu, acolo unde se putea imagina că totul este imaculat si etern. Dar nu puține erau semnele vizibile, plus cele ascunse in spatele rușinii, fricii, ranchiunei, ba chiar si iubirii, care avertizau că permanente erau numai chitările de la Creedence si vocea lui Tom Fogerty: începutul de chelie a lui Conde si obezitatea îngrijorătoare a lui Slabu', căruia

nu i se mai potrivea porecla, apoi tristețea densă a lui Mario si invaliditatea lui Carlos erau dovezi, printre altele, mii, mult prea evidente ale unui dezastru lamentabil si, pentru a pune capac, tot mai fățiș.

— De când nu l-ai mai văzut pe Candito el Rojo? l-a întrebat Slabu', după ce s-a încheiat melodia.

— Să tot fie niște zile.

— Seara trecută a venit pe la mine si mi-a zis că a renunțat la afacerea cu pantofii.

— Si in ce s-a băgat?

Slabu' s-a uitat brusc la casetofon, ca si cum ceva din aparat sau de la piesă i-ar fi atras atenția.

— Ce e, nebunule?

— Nimic... Acum are o bombă infectă si vinde bere...

Zăbind, Conde a dat din cap. Era capabil să simtă de la kilometri distanță ce avea de gând prietenul său.

— Mi-a zis să trecem într-o zi pe la el, noi doi...

Conde a dat iar din cap, zăbind.

— Slabu', știi bine că eu nu pot să merg acolo. E ilegal si dacă se întâmplă ceva...

— Hai, Mario, nu mă fute la cap. La ce căldură e si la ce față ai... zău așa, casa lui Candito e aproape... Bem si noi niște berici. Haide, pe bune.

— Nu pot, nebunule. Ce dracu', nu uita că-s polițist, zise înălțând cu brațele slăbite ale voinței lui rănite niște stegulețe imagine pe care scria S.O.S.

— Las-o baltă, Slabu'.

Dar Slabu' nu s-a lăsat:

— Hai, măi, ce naiba, am un chef nebun să merg si credeam că o să te bagi si tu. Știi că nu ies niciodată dintre pereții ăștia, sunt mai plictisit decât o broască sub o piatră... Niște berici reci. De ziua mea. Ca să nu mai spun că tu aproape că nu mai ești polițist...

— Ce nemernic ești, Slabu', Ziua ta e săptămâna viitoare.

— Bine, bine. Dacă nu vrei, nu mergem.

Conde a oprit scaunul cu roțile la intrarea în bloc. S-a mai șters o dată de transpirație, în timp ce privea atent coridorul flancat de uși. Împinsese scaunul cu roțile, cu cele o sută cincisprezece kilograme ale prietenului său, mai bine de zece străzi, cu două urcușuri și coborâșurile inevitabile, iar acum îl dureau brațele. La capătul culoarului, un bec pâlpâitor sfâșia penumbra și prin ușile deschise ale fiecărui apartament se strecurau lumina de la televizoare și vocile personajelor din telenovela care tocmai se difuza. „Spune-mi, mamă, cine e vinovat de tot ce s-a întâmplat? Te rog, mamă, spune-mi“, implora cineva căruia cu siguranță i se întâmplaseră lucruri cumplite în acea viață formată din episoade, care avea pretenția de a semăna cu cealaltă viață. Și-a pus la loc batista și a înaintat către ușa lui Candito, singura care era închisă. În timp ce împingea scaunul, încerca să-și ascundă fața între brațe: încă sunt polițist, se gândea, apropiindu-se tot mai mult de tentația acelor beri clandestine, care aveau să-i alunge gândurile negre.

A bătut și ușa s-a deschis de parcă ar fi fost așteptați. Cuqui, mulatra care acum trăia cu Candito, nu a avut altceva de făcut decât să întindă brațul pentru a apăsa clanța. La fel ca toți vecinii ei, și ea se uita la telenovelă și pe fața ei s-a întipărit mirarea personajului care află adevărul, până la urmă. „Eu sunt vinovatul“, s-a gândit Conde să zică, dar s-a abținut.

— Intrați, intrați, a repetat ea, cu glasul marcat de incertitudinea personajului din telenovelă; nu-i venea să creadă și poate de aceea a scrigat spre interiorul locuinței, fără să-și ia ochii de la cei doi: Candito, ai musafiri.

Ca într-un teatru de păpuși, printre draperiile care mascau bucătăria, Candito el Rojo și-a scos capul cu părul de culoarea

șofranului, iar Conde a înțeles codul: să ai musafiri era cu totul altceva decât să ai clienți, deci Candito trebuia să aibă grijă. Însă imediat ce i-a văzut, mulatrul a zâmbit și a venit spre ei.

— Să-mi fut una, Carlos, l-ai convins, a zis, în timp ce dădea mâna cu vechii săi colegi de liceu.

— Ți-am zis că o să vin, așa că iată-mă.

— Bine, insinuați-vă, că încă mai am câte ceva. Cuqui, mai lasă telenovela și taie și tu ceva acolo, pe o farfurie, pentru prietenii mei. Oricum, de fiecare dată când mă uit la televizor, ei spun aceleași baliverne...

Candito a dat din drum câteva piese de mobilier pentru ca scaunul cu roțile al lui Slabu' să poată trece prin încăpere, a ridicat draperiile care mascau bucătăria și a deschis ușa dinspre curtea interioară, acolo unde erau vreo șase mese, toate ocupate, ceea ce l-a făcut pe Conde să se oprească. Candito l-a privit în ochi și i-a făcut semn: da, putea intra. Totuși, aflat încă în bucătărie, Conde i-a privit pe clienți pentru câteva clipe: aproape toți erau bărbați, în afară de trei femei; a încercat să identifice vreun chip. Și-a dus mâna la șold din instinct, dar numai pentru a-și aminti că nu avea pistolul la el, însă s-a mai liniștit când și-a dat seama că niciunul dintre clienți nu-i era cunoscut. Până la urmă, oricare dintre ei ar fi putut să fi avut o altercație cu el la sediul poliției, așa că lui Conde nu-i surâdea ideea de a-i întâlni acolo.

Mesele rotunde, din marmură ieftină, cu picioare de fier, erau pline cu sticle goale. Un bec cu lumină rece ilumina localul, iar dintr-un casetofon se scurgeau, cu volumul dat la maximum, melodiile triste ale lui José Feliciano, a cărui voce încerca să răsune mai tare decât vocile clienților. Lângă o chiuvetă, două butoaie de metal transpirau în căldura localului. Candito s-a dus la masa așezată într-un colț, ocupată de doi indivizi cu fețe neprietenose. Le-a vorbit pe un ton discret. Cei doi au încuviințat și s-au ridicat de pe scaune; unul dintre ei era un blond uriaș, peste un metru optzeci și cinci, cu brațe extrem de lungi, cu o

față plină de tot atâtea cratere precum suprafața lunară; celălalt, mai scund, cu o piele atât de neagră încât părea albastră, trebuie să fi fost urmașul direct și moștenitorul universal al omului de Cro-Magnon: teoria darwinistă a evoluției era perfect reflectată în prognatismul său exagerat și în acea frunte îngustă sub care străluceau luminițele galbene ale unor ochi de sălbăticiune. Candito el Rojo i-a făcut semn lui Conde să vină cu scaunul lui Carlos, apoi a mai făcut un semn prin care a cerut trei beri.

— Ce le-ai spus troglodiților ăstora? a șoptit Conde în timp ce se așezau.

— Calm, Conde, calm. Aici ești anonim, nu? Țștia sunt picioarele mele în afacere.

Conde și-a întors privirea către blondul care tocmai aducea berile, le-a lăsat pe masă, apoi, fără o vorbă, s-a dus spre butoaiile de metal.

— Sunt bodyguardii tăi, nu?

— Sunt picioarele mele, Condesito, și sunt buni la orice.

— Dar ia zi, Candito, a spus Slabu', cu cât dai berea?

— Depinde de cum reușesc să mă învârt, Carlos. Acum e greu și o dau cu trei biștari. Dar astea-s din partea casei și nu vreau să aud nimic, ok? a zis și a zâmbit când a văzut-o pe Cuqui apropiindu-se de masă cu o farfurie ce da pe dinafară de bucăți de jambon, brânză și biscuiți sărați. Foarte bine, negruțo, acum vezi-ți de telenovela aia, i-a zis mângâindu-i fesele.

Berea rece a mai liniștit sufletul încălzit al lui Conde, căruia îi părea rău că o băuse fără să o ia de la gură. Acum îl mai deranja doar volumul agresiv al muzicii și senzația de nesiguranță dată de faptul că stătea cu spatele la clienți, dar înțelegea foarte bine că el Rojo era cel care trebuia să supravegheze restul meselor, și până la urmă s-a liniștit cu totul, după ce blondul i-a înlocuit sticla goală cu una plină. Eficiența revenise în Cuba.

— Și ce mai învârți, Conde? l-a întrebat Candito, bând mai multe înghițituri mici. Ai dispărut de ceva vreme.

Conde a gustat din jambon.

— Acum sunt la munca de jos, pentru că m-au suspendat după ce m-am certat cu un tâmpit de acolo. Completez fișe toată ziua și n-am voie nici să scot nasul afară... Și văd că și tu te ocupi de cu totul altceva.

Candito a băut cu nesaț din sticla lui.

— N-am de ales, Conde, știi și tu că nu poți să-ți lași oasele într-o afacere. Treaba cu papucii scârțâia rău, așa că, ce mai, am schimbat macazul. Știi bine cum merg lucrurile: dacă n-ai material, ești afară din joc, nu?

— Dacă te prind băieții, n-o să-ți fie moale. Cel puțin o amendă grasă, de asta nu te scapă nici Dumnezeu... Iar dacă mă prind pe mine aici, o să stau toată viața la munca de jos.

— Nu mai fi așa, Conde, și-am zis că nu-s probleme.

— Dar continui să mergi la biserică, nu?

— Da, mai merg. E bine să lași loc de bună-ziua pentru toată lumea... Pentru polițiști, de exemplu.

— Lasă textele, Candito.

— Mai dați-o-ncolo, domnilor, a intervenit Slabu'. Hai că broaștele mor de sete. Zi să-mi mai aducă una, Rojo.

Candito a ridicat mâna și a zis:

— Încă trei.

Blondul i-a servit din nou. Din casetofon răzbătea acum vocea de bețiv cântăreț a lui Vicentico Valdés – asigură că știe unde se află cerceii care-i lipsesc lunii – iar Conde, la a treia bere, începea să se simtă mai relaxat. Era polițist de mai bine de zece ani și asta îl făcea să se simtă mereu în priză. Doar în anumite locuri, cum era casa lui Slabu', reușea să scape de anumite obsesii și să simtă farmecul visceral al vremurilor trecute, a acelei perioade despre care vorbeau acum, amintindu-și de când erau liceeni la La Vibora și visurile de viitor erau dese și posibile, pentru că pe atunci Slabu' chiar era slab și mergea pe propriile-i picioare, încă nu-l răniseră în războiul din Angola,